

مواجههٔ پیچیده و کارتهای بازی

سید مهدی طالبی
پژوهشگر حوزه بین‌الملل

روز گذشته (شنبه ۱۶ اردیبهشت، ۲۶ آوریل) سومین دور از گفت‌وگوهای غیرمستقیم میان هیئت ایرانی و آمریکایی در مسقط پایتخت عمان برگزار شد. این دور از گفت‌وگوها آغاز مذاکرات کارشناسی و ورود به مباحث فنی بود.

پس از سوق یافتن دو طرف به گفت‌وگو، فضایی شبیه به دوران مذاکرات منجر به توافق برجام درحال شکل‌گیری است، با این حال وضعیت دو طرف و کارتهای بازی‌ای که در دستانشان قرار دارد، دچار تحولاتی شده است.

تحولات آمریکا

آمریکا در دور قبلی مذاکرات قائل به چندجانبه‌گرایی بود درحالی‌که امروز بنابه دلایلی به یکجانبه‌گرایی سوق یافته است. قاعدتاً دلیل این تغییر افزایش قدرت آمریکا نیست تا واشنگتن خواسته باشد با انکار بر آن، دیگر قدرت‌ها را نادیده بگیرد. آنچه دلیل اصلی است، افزایش رقابت میان قدرت‌ها و تلاش‌شان برای جلوگیری از رشد طرف‌های مقابل است.

افول نسبی آمریکا یا تشدید رشد دیگر کشورها

آمریکا کشوری پیشرفته با سرعت رشدی بالاست اما آنچه باعث شده رونق افول این کشور قوت گیرد، شدت‌گیری رشد دیگر کشورهاست، به گونه‌ای که رشد واشنگتن دیگر نمی‌تواند تضمین‌کننده فاصله بسیار زیاد آن از دیگران باشد.

به موازات رشد آمریکا، چین در عرصه جهانی به عنوان قدرتی هم‌تا برآمده، روسیه بازسازی شده و دوجین قدرت منطقه‌ای در مناطق مختلف ظهور کرده‌اند. در غرب آسیا برخی کشورها مانند عراق از نظر سیاسی به شدت تضعیف شده و جایگاه دوران صدام را ندارد و سوریه نیز بی‌ثبات شده است، اما قاره‌ای از مورد سوریه، درباره بقیه حتی عراق حرف‌هایی برای قدرتشان وجود دارد.

یمن گرچه دچار درگیری شده اما انسجام و قدرت بازیگری بی‌مانندی یافته که در طول تاریخش بی‌سابقه است. از سوی دیگر ایران، ترکیه و عربستان سعودی با آسیب‌هایی کم، دست به انباشت قدرت زده و در برابر آمریکا نیز ایستادگی‌هایی دارند.

اگر در شرق پیش از این یک قدرت معارض برای آمریکا به نام شوروی و روسیه وجود داشت، امروز چین نیز به آن پیوسته است. روند تکرر قدرت‌های جهانی با ایجاد فضایی برای ظهور قدرت‌های منطقه‌ای، ضربه‌ای دیگر بر پیکره قدرت جهانی آمریکا وارد آورده است.

جبهه منشئت

آمریکا بر سر مسائل تجاری، نظامی و ارضی با اصلی‌ترین متحدان خود در جهان یعنی کشورهای غربی به مشکل خورده است. ترامپ می‌خواهد گرینلند متعلق به دانمارک و کانادا به عنوان کشوری تحت نفوذ انگلیس را به خاک خود ملحق کند. بروز مشکل ارضی میان آمریکا و متحدانش موضوعی نبود که در مذاکرات برجام نشانی از آن وجود داشته باشد.

اروپا گرچه مواضعی کم و بیش مشابه آمریکا در قبال قضیه هسته‌ای ایران دارد، اما واشنگتن برای دهن‌کجی به قاره سبز و فروکاستن از وجهه آن حاضر نیست اروپایی‌ها را در گفت‌وگوها مشارکت دهد.

مشغله‌ها

در مذاکرات گذشته، اولویت آمریکا مسئله هسته‌ای ایران بود و گرچه زمره‌هایی درباره چرخش آمریکا به شرق آسیا شنیده می‌شد، اما واشنگتن همچنان فرصت قابل توجهی برای تمرکز بر پرونده هسته‌ای ایران داشت.

امروز علاوه بر ایران، جنگ غزه، جنگ اوکراین، درگیری‌های یمن و تنش‌های شرق آسیا پرونده‌های جداگانه‌ای به شمار می‌روند که آمریکا در آن‌ها مشغول است.

ادامه در صفحه ۱۴

حادثه‌ای مهیب و غمناک

در بندرعباس

فضای رسانه‌ای و اجتماعی

کشور را متأثر کرد

تراژدی و معما در بندر

توصیف عراقچی از دور سوم مذاکرات همراه با بیم و امید بود

شروع پیچیدهٔ مذاکرات کارشناسی

۲

قاتل و وحشی پیرپسر می‌شود؟

درحالی‌که فیلم‌های حاشیه‌دارتری در مسیر اکرانند

فیلم نعمت‌الله نباید پشت خط بماند

۱۲

معاون اداری، مالی و مدیریت منابع وزارت علوم خبر داد

هزینهٔ ۱۰ هزار میلیاردی دولت برای غذای دانشجویان

۵

نگاهی به ۹ سریال مهم خارجی چند ماه اخیر

جنایی‌ها می‌آیند

۴

رویداد «عصر امید» به ایستگاه عراق رسید؛ اتفاقی مثبت برای آموزش عالی کشور

توافق راهبردی در نجف

۴